

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Liberci ze dne 1. listopadu 1924, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem podle Šu 14 čís. 1 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., Viktor S. též přečinem podle Šu 14 čís. 5 tohoto zákona, mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost ponechává bez povšimnutí, že nalézací soud v celém zjištěném obsahu závadných řečí spatřuje podstatu přečinu podle Šu 14 čís. 1 (čís. 5) zákona na ochranu republiky. Chce-li tedy zmateční stížnost dokázat, že tu jde o projevy beztrestné, nesmí při tom vycházeti z jednotlivých míst ze souvislosti vytržených a spokojiti se tvrzením, že v tom, že obžalovaní na př. obrátili se proti korupci, militarismu a smlouvě s Francií, nelze shledati trestný čin. Tím neprovádí zákonu hovícím způsobem dovolávaného hmotněprávního zmatku, který vyžaduje, by stěžovatel právní omylnost rozsudku dokázal, vycházející ze skutkových zjištění soudu nalézacího. Ostatně stížnost přehlíží, že jak pobuřování ve smyslu čís. 1 tak hanobení republiky podle čís. 5 Šu 14 zák. na ochranu republiky může se státi též výtkami, vycházejícími z jednání ústavních činitelů, úřadů a orgánů republiky, směřujícími k tomu, by tím jednak pobuřoval proti státu a zejména proti demokraticko-republikánské formě vlády, jednak hanobil republiku samotnou. Kritika jednání oněch činitelů jest ovšem ve smyslu Šu 117 ústavní listiny každému státnímu občanu volná, může se však zvrátiti v hanobení, ba dokonce v pobuřování, je-li, jako v tomto případě, úmyslně zcela jednostranná a přehnaná a užívá-li se při ní ostrých výrazů, způsobilých snížití vážnost, ba vyvolati v posluchačích náladu náchylnou k násilnostem proti hanobenému. Nejde proto o pouhou kritiku, nýbrž o činnost trestnou ve smyslu Šu 14 čís. 1 a 5 zákona na ochranu republiky.

Čís. 1938.

I pokropení rakve, do hrobu již uložené, jest bohoslužebným obřadem; jím teprve jest pohřební obřad dokončen.

Duchovní požívá ochrany Šu 303 tr. zák. i po jistou dobu před a po výkonu obřadu, pokud je místně a pro obecenstvo poznatelně v bezprostředním vztahu k bohoslužebnému obřadu a na místě k němu určeném.

S hlediska Šu 303 tr. zák. II případ není zapotřebí, by urážka duchovního dosahovala takového stupně, jaký předpokládá přestupek proti bezpečnosti cti; nezáleží na tom, zda výrokem bylo způsobeno pohoršení.

(Rozh. ze dne 27. března 1925, Zm I 52/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Hradci

Králové ze dne 29. listopadu 1924, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem podle Šu 303 tr. zák.

D ů v o d y:

Dovolávajíc se důvodů zmatečnosti čís. 9 a) b) a 10, správně jen 9 a) Šu 281 tr. ř., namítá zmateční stížnost, že v tomto případě nelze mluvit o urážce, spáchané při výkonu obřadů bohoslužebných, poněvadž prý slova, jimiž kněz měl býti uražen, byla pronesena po skončeném výkonu, mimo obřad pohřební. Uvedlť prý hlavní svědek, katolický farář S. výslovně, že při vykonávání předepsaných modliteb, při výkropu mrtvoly a při výkropu hrobu rušen nebyl a že v době, kdy stěžovatelé řečnili, ukončil modlitby a hrob vykropil, a že nemělo nic následovati, na čem by se jeho účast projevila. Stížnost je bezdůvodna. Svědek S. nevyslovil se tak, jak stížnost naznačuje. Seznal, že vykonal u hrobu modlitby a vykropil rakev i hrob a vyzval přítomné, aby nebožtíka pochovali, kteréhožto pokynu nebylo však uposlechnuto, a že na to mluvili stěžovatelé. K této výpovědi dodal svědek při dalším výslechu, že tenkrát, jak ukončil modlitby u hrobu a hrob vykropil, nebyl jeho náboženský úkon a obřad ukončen, ačkoli nemělo při nebo po vložení rakve do hrobu již nic následovati, ale že skutečné pochování do hrobu náleželo ještě k pohřebnímu úkonu, poněvadž má povinnost, zůstatí u hrobu tak dlouho, dokud rakev není vložena do hrobu. Při hlavním přelíčení vypověděl, že se modlil a obřad vykonal bez přerušení, že na to pravil »Pochovejte ho«, že však jeden účastník (Jan K.) zvolal: »Počkejte«, načež před spuštěním rakve do hrobu začalo se řečniti. Ku zvláštní otázce udal, že musí býti přítomen, až je mrtvý pochován do země, že r a k e v p o k r o p í a odejde. Na základě výpovědi tohoto svědka, na nichž založena jsou skutková zjištění rozsudku, dovodil soud bezvadně, že v době, kdy stěžovatelé učinili závadné výroky, totiž po daném pokynu svědkově, aby mrtvola byla pochována, jehož však uposlechnuto nebylo, nebyl pohřební obřad ještě vykonán vzhledem k tomu, že teprve po pronesených řečech byla rakev spuštěna do hrobu a že skutečné pochování náleží k pohřebnímu úkonu, ježto kněz má povinnost zůstatí u hrobu tak dlouho, dokud rakev není vložena do hrobu. Tomuto náhledu lze tím méně odporovati, kdyžť podle seznání svědka S-y má rakev po vložení do hrobu ještě p o k r o p í t i, což je nesporně bohoslužebným obřadem. Neprávem a proti obsahu výpovědi svědka faráře S-y tvrdí proto stížnost, že po slovech svědkových »Pochovejte ho« končila jeho činnost jako kněze, že ve své funkci jako kněz neměl již co dělati a že zůstal při hrobu jednak ze slušnosti, jednak proto, by mohl okresní správě politické potvrditi, že zemřelý byl skutečně pochován.

Nehledíc k tomu je stížnost bezpodstatná ještě z této úvahy. Okolnost, že v II. případě Šu 303 tr. zák. je užito předložky »při«, v případě pak III. obratu »v čase«, nasvědčuje tomu, že zákon neomezuje zvláštní ochranu duchovních přesně na dobu, po kterou bohoslužebné obřady vykonávají, nýbrž že poskytuje jim ochranu tu i po nějakou dobu před a po samém výkonu obřadu, arci za toho, v tomto případě daného před-

pokladu, že projev nevážnosti stal se v době, po kterou byl duchovní místně a pro obecenstvo poznatelně v bezprostředním vztahu k obřadu bohoslužebnému a na místě bohoslužby nebo náboženskému úkonu určeném (v kostele, na hřbitově a pod.), třeba že výkon obřadu sám ještě nepočal anebo již se skončil (Sb. n. s. č. 1320). V nepravu je dále zmateční stížnost, pokud popírá, že závadné výkony stěžovatelů mají urážlivou povahu ve smyslu Šu 303 II. případ tr. zák. Stížnost přehlíží, že při tomto přečinu není zapotřebí, by urážka dosahovala takového stupně, jaký předpokládá přestupek proti bezpečnosti cti. Předmětem ochrany není osoba, proti které útok čelí, nýbrž právě tak, jako je v Šu 312 tr. zák. autorita veřejná, je v Šu 303 autorita církevní porušeným statkem právním; je proto nerozhodno, zda se výroky kněz obřad bohoslužebný vykonávající cítil osobně uraženým, a zda výroky byly namířeny osobně proti němu či nikoli; naopak záleží jen na tom, zda v projevech lze spatřovati objektivně urážku. V tomto směru dlužno však přisvědčiti nalézacímu soudu. Ohledně stěžovatele Františka H-y je zjištěno, že ve své promluvě pravil mezi jiným, že Kristus byl největší komunista, že katoličtí kněží světili zbraně, že církev šla s pány, proto my s Vámi nejdem, my Vám nic nevěříme. Obžalovaný doznal sám, že užil slova klerikalismus. Již tyto úryvky dokazují, že projevy obžalovaného byly zahroceny politicky a to ve směru polit. přesvědčení kněze nepřátelském, že obsahovaly útoky proti kněžstvu římsko-katolickému a že v důsledku toho jednáním obžalovaného zlehčena byla autorita církevní, kterou napadený kněz představoval. Při tom nevadí použití Šu 303 tr. zák., zda to, co stěžovatel pravil, odpovídá skutečnosti; stačí, že slova jeho byla za zjištěných okolností na úkor vážnosti a důstojnosti služebníka náboženského. Skutková podstata II. případu Šu 303 tr. zák. nevyhledává také, by závadným výrokem bylo způsobeno nějaké pohoršení, a je proto bez významu, zda se účastníci pohřbu pozastavili nad výrokiem, či nikoli.

Co se tkne obžalovaného Jaroslava Š-a, zjišťuje o něm soud, že ve své řeči uvedl, že se zemřelému stalo dnes největší příkoří v jisté věci, že při tom koukal na faráře S-u a že obžalovaný pod oním příkořím mínil to, že nebožtíka pochoval farář. Nemůže býti nejmenší pochybnosti, že ona slova při zjištěném jejich smyslu jsou s hlediska hořejších úvah urážlivými; obsahují výtky, že kněz dopustil se vůči nebožtíku hrubého bezpráví svou přítomností a vykonáním pohřebního obřadu, ačkoliv výtka tato byla neoprávněná, poněvadž kněz byl jednak o výkrop jedním z příbuzných zemřelého požádán, jednak byl dle předpisu povinen zemřelého jakožto římského katolíka pohřbíti, zvláště když hřbitov je konfesijní. Namítá-li stížnost, že uvedená slova, i kdyby se obžalovaný byl »koukl« na faráře, se na něho nevztahovala, nedoličuje tím po zákonu dovolávaných hmotněprávních důvodů zmatečnosti, nýbrž brojí jen nepřipustně proti volnému hodnocení průvodů a založenému na něm přesvědčení soudcovskému (§§y 258, 288 čís. 3 tr. ř.). Na tom, zda si slov obžalovaného někdo povšiml, to jest, zda učinila na účastníky pohřbu nějaký dojem, podle zákona nezáleží; dosti na tom, že svým obsahem a vztahem na kněze opodstatňují objektivně urážku podle Šu 303 II. tr. zák.